

Strasbourg, den 17.1.2023
COM(2023) 32 final

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET,
DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG
REGIONSUDVALGET**

Udnyttelse af talent i Europas regioner

MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET, DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG REGIONSUDVALGET

Udnyttelse af talent i Europas regioner

1. INDLEDNING

Der sker akutte demografiske forandringer i vores samfund og økonomier¹. Generelt er befolkningen i EU aldrende, og fødselstallene har været støt faldende siden 1960'erne. Flere regioner i EU står over for problemet med intensiv udrejse blandt deres unge og faglærte arbejdsstyrke².

Kombinationen af disse demografiske tendenser har ført til en faldende befolkning i den erhvervsaktive alder³. Efter et fald på 3,5 millioner personer mellem 2015 og 2020 forventes EU's befolkning i den erhvervsaktive alder at falde yderligere i løbet af de kommende år og årtier med et tab på yderligere 35 millioner personer frem til 2050.

De fleste medlemsstater er berørt, men nogle regioner er hårdere ramt end andre. Parallelt med de forstyrrelser, som covid-19-pandemien har forårsaget, lider regioner, der ofte allerede er dårligt stillede, faktisk endnu et tab, når de mister deres bedste og fremmeste, som rejser for at søge lykken andetsteds, samtidig med at de ikke tiltrækker andre fra lande uden for regionen.

Hvis der ikke gøres noget ved denne proces, vil den udløse nye og voksende territoriale forskelle, efterhånden som regionerne bliver ældre og sakker bagud med hensyn til deres arbejdsstyrkers størrelse og færdigheder. Ændringerne i Europas demografiske landskab vil hæmme EU's modstandsdygtighed og konkurrenceevne som helhed og bringe samhørigheden i fare. Dette sker i forbindelse med et voldsomt globalt talentkapløb og på baggrund af andre strukturelle forandringer såsom omstillingen til en klimaneutral og modstandsdygtig økonomi og teknologiske ændringer, som også kan forværre forskellene mellem regionerne.

En faldende arbejdsstyrke er således samtidig et demografisk, økonomisk og socialt fænomen. I nogle regioner forværres de deraf følgende udfordringer af en lav og stagnerende andel af personer med en videregående uddannelse. Dette mindsker den regionale kapacitet til at håndtere de økonomiske konsekvenser af en stadig mindre arbejdsstyrke. Det påvirker især landdistrikterne, men udkantsområder, regioner i den yderste periferi⁴ og regioner ramt af industriel omstilling er også berørt af affolkning, afvandring til mere velstående regioner, navnlig yngre og kvalificerede arbejdstagere, og vanskeligheder med at fremme, fastholde og tiltrække talenter.

Denne meddelelse **fokuserer på regioner, der står over for en række relaterede udfordringer: en kraftig nedgang i befolkningen i den erhvervsaktive alder**

¹ Europa-Kommissionens rapport om konsekvenserne af de demografiske forandringer, 2020 og 2023.

² Dette er navnlig tilfældet for Martinique, Guadeloupe, det kroatisk fastland og regionen Vidurio ir vakarų Lietuvos.

³ Dette defineres i denne meddelelse som personer i alderen 25-64 år.

⁴ Regionerne i EU's yderste periferi ligger i Atlanterhavet og Det Indiske Ocean, i Caribien og i Latinamerika. I overensstemmelse med artikel 349 i TEUF og en særlig strategi fra maj 2022 (COM(2022) 198 final) hjælper specifikke foranstaltninger disse regioner med at tackle deres permanente begrænsninger.

kombineret med en lav og stagnerende andel af personer med en videregående uddannelse samt regioner, der oplever en betydelig afrejse blandt unge.

Disse regioner er eller risikerer at falde i en talentudviklingsfælde. En aldrende og stadig mindre befolkning i den erhvervsaktive alder samt manglende økonomisk dynamik fører til et fald i antallet af højt kvalificerede og yngre arbejdstagere. Desuden står sådanne regioner over for betydelige socioøkonomiske udfordringer såsom manglende muligheder for økonomisk diversificering, overdreven afhængighed af sektorer i tilbagegang og lav innovationskapacitet. Dette hænger tæt sammen med underpræsterende arbejdsmarkeder, lavere deltagelse i voksenuddannelse, dårligere sociale resultater og en mere begrænset adgang til væsentlige tjenester⁵. Denne kombination af udfordringer begrænser disse regioners evne til at opbygge bæredygtige, konkurrencedygtige og videnbaserede økonomier.

Øgede territoriale forskelle som følge af sådanne talentudviklingsfælder vil resultere i, at et stigende antal mennesker og samfund føler sig ladt i stikken, hvilket yderligere kan give næring til de nuværende tendenser med politisk utilfredshed⁶. Det vil mindske tilliden til vores demokratiske værdier og mindske den offentlige støtte til reformer, herunder dem, der vedrører den grønne og den digitale omstilling.

For at undgå risikoen for voksende talentudviklingsfælder er det afgørende at øge både efterspørgslen efter talenter, navnlig ved at stimulere mere dynamiske og forskelligartede økonomiske muligheder, og talentudbuddet. Dette kræver en række investeringer og reformer, der bl.a. støttes af den nye generation af samhørighedspolitiske programmer og genopretnings- og resiliensplanerne. Den politiske reaktion bør omfatte et omfattende sæt foranstaltninger, der udarbejdes og gennemføres ved hjælp af stedbaserede tilgange, der er skræddersyet til de lokale forhold, **styret af samhørighedspolitikken** og suppleret med sektorstrategier. De berørte regioner bør også forbedre erhvervs klimaet og livskvaliteten, så de bliver mere attraktive at bo og arbejde i. Dette kan bidrage til at pleje de talenter, der er nødvendige for deres økonomiske udvikling, som bliver stadig mere afhængig af viden og innovation og dermed af højt kvalificerede personer. Sideløbende hermed vil **det europæiske semester** spille en aktiv rolle med hensyn til at fremme de nødvendige reformer, navnlig på arbejdsmarkedet eller i uddannelsessystemet for at stimulere udviklingen af talenter.

Denne meddelelse er det første vigtige resultat af det europæiske år for færdigheder som foreslået af Kommissionen, som har til formål yderligere at fremme omskoling og opkvalificering og sikre, at ingen lades i stikken i forbindelse med den dobbelte grønne og digitale omstilling og den økonomiske genopretning. Den territoriale dimension vil være afgørende i denne indsats, da ugunstigt stillede og fjerntliggende regioner, herunder regionerne i den yderste periferi, står over for mere akutte udfordringer.

Denne meddelelse skitserer målrettede foranstaltninger til fremme, fastholdelse og tiltrækning af talenter for at omdanne alle regioner til dynamiske talentdrevne steder. Sådanne foranstaltninger kræver først og fremmest mobilisering af det nationale og regionale niveau med udgangspunkt i vigtige regionale aktiver såsom små og

⁵ Dette indgår i den regionale dimension af den sociale resultattavle. Den sociale resultattavle anvendes til at overvåge gennemførelsen af den europæiske søjle for sociale rettigheder på nationalt og regionalt plan.

⁶ "The Geography of EU discontent", 2020, https://ec.europa.eu/regional_policy/information-sources/publications/working-papers/2018/the-geography-of-eu-discontent_en.

mellemstore byer, universiteter, erhvervsuddannelsesinstitutioner, udbydere af voksenuddannelse, forskningsfaciliteter samt virksomheder og små virksomhedsklynger, der kan sikre langsigtet regional udvikling. Disse mål er også i overensstemmelse med 2030-dagsordenen for bæredygtig udvikling.

De foranstaltninger, der foreslås i denne meddelelse, vil blive understøttet af en særlig EU-mekanisme til støtte for udformningen og gennemførelsen af målrettede regionale og territoriale strategier, der er baseret på regionernes specifikke situation og aktiver, og af den ambitiøse gennemførelse af den europæiske søjle for sociale rettigheder og den langsigtede vision for EU's landdistrikter samt målrettet anvendelse af eksisterende EU-midler, der har til formål at tilpasse deres anvendelse til de demografiske tendenser i EU.

2. MANGE EU-REGIONER ER DÅRLIGT RUSTET TIL AT UDNYTTE DE TALENTER, DER ER NØDVENDIGE FOR DERES UDVIKLING

2.1. Mange EU-regioner oplever et hurtigt fald i deres befolkning i den erhvervsaktive alder og halter bagefter med hensyn til at udvikle, tiltrække og/eller fastholde kvalificerede arbejdstagere

Selv om faldet i befolkningen i den erhvervsaktive alder er udbredt, idet mere end halvdelen af EU's befolkning bor i regioner, hvor den falder, kombineres dette fald i nogle regioner med yderligere strukturelle udfordringer. I forhold til EU-gennemsnittet har nogle regioner en betydeligt lavere andel af personer med en videregående uddannelse, og unge voksne (i alderen 20-24 år) er forholdsvis mindre tilbøjelige til at tage en videregående uddannelse. Selv om andelen af personer med en videregående uddannelse i aldersgruppen 25-64 år på EU-plan er stigende, fordi yngre aldersgrupper er mere uddannede end ældre, steg denne andel desuden langsommere i disse regioner, og denne tendens forventes at fortsætte. Med en faldende eller stagneret andel af højtuddannede arbejdstagere vil disse regioner ikke være i stand til at kompensere for en faldende arbejdsstyrke med højt kvalificerede arbejdstagere. Hvis der ikke gøres noget ved dette, vil det øge talentforskellen og den økonomiske kløft i forhold til mere dynamiske EU-regioner.

Regioner, der står over for en talentudviklingsfælde, har også en større andel af unge, der forlader uddannelsessystemet tidligt. Andelen af unge, der **hverken er i beskæftigelse eller under uddannelse** (NEET'er), er betydeligt højere i disse regioner (19 % sammenlignet med EU-gennemsnittet på 13 %). For mange unge i disse regioner afslutter ikke en ungdomsuddannelse og har dårlige beskæftigelsesudsigter.

Voksnes deltagelse i læring er betydeligt lavere i regioner med en talentudviklingsfælde (med en andel på 5,6 % sammenlignet med EU-gennemsnittet på 10 %): Færre mennesker opdaterer deres færdigheder eller lærer nye færdigheder, herunder dem, der er nødvendige for den dobbelte omstilling, med en risiko for større misforhold i forhold til arbejdsmarkedets hastigt skiftende behov. I medlemsstaterne varierer resultaterne med hensyn til voksenuddannelse betydeligt, og andelen i byområder er meget højere end i landdistrikterne.

Den fysiske adgang til uddannelsesinfrastrukturer er også ringere i disse regioner. Selv om hver af disse regioner huser et eller flere universiteter, bor færre mennesker inden for 45 minutters kørsel fra det nærmeste universitet sammenlignet med andre regioner.

Der er store forskelle mellem medlemsstaterne, navnlig mellem hovedstadsregioner og andre regioner, undertiden med territoriale forskelle inden for regionerne. I de fleste medlemsstater fungerer hovedstadsregionen med sine universiteter, en koncentration af højt kvalificerede job, økonomiske muligheder og dynamiske kulturelle og sociale muligheder som en tiltrækningskraft for mange unge. De flytter dertil for at studere eller finde et job kort efter deres studier. Når de bliver ældre, flytter de måske ud af hovedstadsregionen. Denne talentmobilitet er en win-win-situation, men kan kun blive en realitet, hvis alle regioner er lige godt rustet til at tiltrække talenter.

2.2. Regioner, der oplever, at unge talenter rejser, risikerer at falde i en talentudviklingsfælde

Videregående uddannelser kan yde et vigtigt bidrag til regional dynamik og tiltrækningskraft. Det er imidlertid lige så vigtigt på den ene side at skabe økonomiske muligheder, således at talenter bliver og flytter til, og på den anden side at matche udbuddet af arbejdskraft med de nuværende og fremtidige markedsbehov. Manglen på karrieremuligheder kan afholde unge fra at investere i videregående uddannelse og få nogle til at søge karrieremuligheder andre steder. Arbejdsløsheden blandt unge (15-34 år) er 14,6 % i regioner i eller i risiko for at falde i en udviklingsfælde, hvilket er betydeligt højere end i EU (11,1 %). Selv om unges afrejse skaber nye muligheder for den enkelte, kan det også føre til yderligere spændinger på arbejdsmarkedet og forværre manglen på arbejdspladser i visse sektorer.

Menneskers mobilitet påvirkes af forskellige faktorer: jobmuligheder, lønninger, arbejdsvilkår, lige muligheder, placering og tjenester i deres omgivelser og tillid til institutioner.

I den forbindelse er lønninger, indkomst og økonomisk udvikling i de regioner, der står over for en talentudviklingsfælde, betydeligt lavere end i resten af EU (med samlede lønomkostninger pr. ansat på 82 % af EU-gennemsnittet). Institutionernes kvalitet er også lavere, da det europæiske indeks for forvaltningskvalitet i disse regioner i øjeblikket kun ligger på omkring 60 % af EU-gennemsnittet.

Uden en integreret strategi til fremme af talent og skabelse af nye udviklingsmuligheder kan regioner, der er ramt af unges omfattende afrejse, befinde sig i en lignende strukturel situation som regioner, der står over for en langsom, men stadig stigende nedgang i befolkningen i den erhvervsaktive alder og en stagnerende andel af personer med en videregående uddannelse.

2.3. Regioner i en talentudviklingsfælde eller i risiko for at falde i én

Talentudviklingsfælden er flerdimensionel og udgør en betydelig risiko for regionernes velstand på lang sigt.

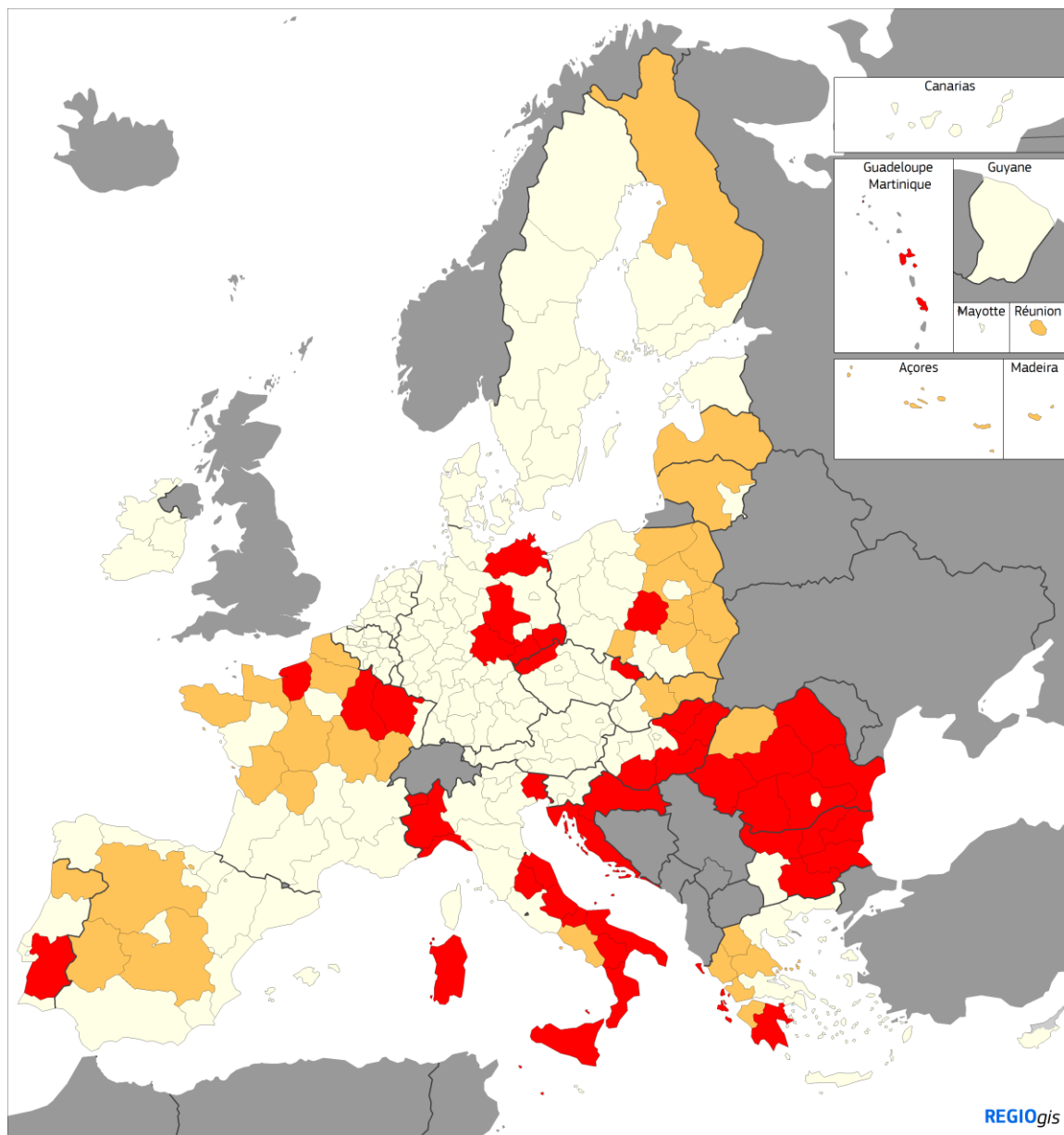
Kortet viser 46 regioner (med rødt), der befinder sig i en talentudviklingsfælde. Disse regioner oplever et stigende fald i deres befolkning i den erhvervsaktive alder og et lavt og stagnerende antal personer med en videregående uddannelse mellem 2015 og 2020. Denne gruppe af regioner tegner sig for 16 % af EU's befolkning. De fleste af disse regioner er mindre udviklede med et gennemsnitligt BNP pr. indbygger på 64 % af EU-gennemsnittet. Denne gruppe af regioner er mere landlige end resten af EU, idet 31 % af dens befolkning bor i landdistrikter, sammenlignet med 21 % i gennemsnit i EU.

Kortet udpeger også en anden gruppe på 36 regioner (gule), som risikerer at falde i en talentudviklingsfælde i fremtiden, fordi de er stærkt påvirket af, at deres befolkning i alderen 15-39 år rejser (et fald på mere end -2 promille om året sammenlignet med 5,3 promille i gennemsnit i EU). Denne gruppe af regioner tegner sig for 13 % af EU's befolkning.

Tilsammen udgør de to kategorier af regioner⁷ 30 % af EU's befolkning⁸.

⁷ Nogle regioner med en faldende andel af befolkningen i den erhvervsaktive alder og et efterslæb blandt personer med en videregående uddannelse kan også opleve nettoafrejse for personer i alderen 15-39 år.

⁸ Områder i andre regioner kan også opleve disse udfordringer, selv om de ikke kan opfanges på grund af manglen på en tilstrækkelig detaljeringsgrad af de tilgængelige regionale statistikker.

Regions in a talent development trap and regions at risk of falling in a talent development trap

Category

- Shrinking working-age population and lagging level of tertiary education
- Net out-migration of people aged 15-39
- Other regions

Source: DG REGIO based on Eurostat data
(demo_r_d2jan, demo_r_magec, lfst_r_lfsd2pop)

0 500 km

© EuroGeographics Association for the administrative boundaries

Kombinationen af de forskellige ovennævnte faktorer i disse regioner resulterer i en nedadgående spiral, der hæmmer og hindrer væksten på lang sigt. Derimod er der behov for en omfattende ressource- og incitamentsstrategi for at bryde den onde cirkel og skabe større økonomisk dynamik.

3. ØGET EFTERSPØRGSEL EFTER OG UDBUD AF TALENTER FOR AT UNDGÅ UDVIKLINGSFÆLDER

For at undgå at falde i eller forblive i en talentudviklingsfælde skal de finde metoder til at stimulere både udbuddet af og efterspørgslen efter talenter og samtidig matche dem med de skiftende behov i deres økonomier. Dette omfatter afhjælpning af ineffektivitet i deres arbejdsmarkeds-, uddannelses-, erhvervsuddannelses- og voksenuddannelsessystemer, forbedring af innovation og offentlig forvaltning samt erhvervs klimaet og forøgelse af niveauet af og adgangen til tjenesteydelser. Alle EU's regioner og territorier, der står over for et fald i deres befolkning i den erhvervsaktive alder, og som er villige til at gøre dem mere attraktive og bedre udvikle, tiltrække og fastholde talenter, vil drage fordel af et nyt særligt EU-initiativ: Talent Booster-mekanismen. Desuden vil regioner, der befinder sig i eller risikerer at falde i en talentudviklingsfælde, også nyde godt af målrettet støtte under visse komponenter i denne mekanisme (se punkt 3.5).

3.1. Udnyttelse af talentudvikling med støtte fra stedbaserede politikker

3.1.1. Støtte til økonomisk revitalisering og bedre adgang til tjenesteydelser

Revitaliseringen af regionerne kræver en diversificering af deres økonomiske struktur og en forbedret adgang til tjenesteydelser inden for rammerne af stedbaserede strategier. EU's samhørighedspolitik som katalysator for stedbaserede politikker i synergi med den fælles landbrugspolitik landdistriktsudviklingsdimension giver disse regioner en integreret strategisk ramme for planlægning af langsigtede investeringer gennem effektiv forvaltning og inddragelse af lokale aktører⁹. I betragtning af de subnationale demografiske forskelle er inddragelsen af regionale og lokale myndigheder i fastlæggelsen og gennemførelsen af finansieringsprioriteterne under samhørighedsprogrammerne for 2021-2027 afgørende for disse strategiers succes.

Disse **stedbaserede strategier til støtte for den økonomiske revitalisering af regioner, der står over for en talentudviklingsfælde**, kan også bidrage til at **håndtere en hurtig industriel omstilling som følge af målene for modvirkning af klimaændringer**. Uden økonomisk dynamik og det rette kvalifikationsgrundlag til at tiltrække aktiviteter med stort potentiale vil vækstmulighederne og fordelene ved den **grønne og den digitale omstilling** for udviklingen af disse regioner ikke blive udnyttet fuldt ud. I betragtning af at disse omstillinger kræver innovation og nye teknologier, og at arbejdstagerne tilpasser deres færdigheder og skifter job eller erhverv, vil evnen til at opretholde et godt kvalifikationsgrundlag og uddannelsesmuligheder være særlig relevant¹⁰.

De forskellige søjler i mekanismen for retfærdig omstilling, der supplerer andre instrumenter under samhørighedspolitikken, støtter udviklingen og gennemførelsen af omfattende strategier i de berørte territorier, hvilket muliggør diversificering af deres økonomiske struktur, opkvalificering og omskoling af deres arbejdsstyrke og dermed stimulering af deres dynamik og tiltrækningskraft.

⁹ Et af de fem politiske mål for samhørighedspolitikken 2021-2027 er at bringe Europa tættere på borgerne ved at fremme en bæredygtig og integreret udvikling af alle typer områder og lokale initiativer. Der kan oprettes et særligt sæt territoriale instrumenter på lokalt plan til gennemførelse af integrerede udviklingsstrategier.

¹⁰ Se Europa-Kommissionen (2019) — Employment and Social Developments in Europe review, kapitel 5.

På lokalt plan sætter den specifikke bottom-up-tilgang og stedbaserede tilgang, der er udviklet af lokale aktionsgrupper, som er iværksat under den fælles landbrugspolitik med LEADER, og som nu støttes med ELFUL, EHFAF og fondene under samhørighedspolitikken, lokalsamfundene i stand til at udforme strategier og projekter, der har potentiale til at puste nyt liv i lokalområderne. I områder, hvor fiskeri og akvakultur er vigtige aktiviteter, udarbejder og gennemfører lokale aktionsgrupper, der støttes af EHFAF, f.eks. integrerede strategier til afhjælpning af nedgangen i fiskersamfundenes indkomst og beskæftigelse.

Finland: I Lapland har de lokale aktionsgrupper fra 2017 til 2020 finansieret et rekrutterings- og uddannelsesprojekt med henblik på at forynge den aldrende fiskerisektor i området omkring reservoirene Lokka og Porttipahta. Som følge heraf har en række unge påbegyndt denne aktivitet og er begyndt at drive virksomhed i regionen. Takket være projektet blev der foretaget nye investeringer i havnen og forarbejdningsinfrastrukturen (samt anden udviklingsfinansiering), og der forventes endnu flere investeringer på dette område. Disse nye fiskere har pustet nyt liv i den lokale fiskerisektor med deres nye idéer og energi til udvikling.

Blandt de økonomiske sektorer, der kan forbedre de socioøkonomiske forhold i regioner, der står over for en talentudviklingsfælde, er **seniorøkonomien**.

Spanien: Castilla y León har som en hurtigt aldrende region fremmet en model "Atención en Red" ("netværkspleje"), der tilbyder et alternativ til institutionalisering, og som bygger på nye teknologier, der kan anvendes på social- og sundhedspleje af mennesker. Den har navnlig til formål at give ældre mulighed for at udvikle deres livsprojekter med den højeste grad af autonomi og livskvalitet, uanset hvor de beslutter sig for at bo. Denne model bidrager til at fremme social samhørighed, fremme lokal beskæftigelse, puste nyt liv i området og fastholde befolkningen, navnlig ved at tiltrække sundhedspersonale med gunstige arbejdsvilkår.

Turisme er en anden vigtig økonomisk sektor for mange af disse regioner. Omstillingsforløbet for **turisme**¹¹ fremhæver behovet for velplanlagte strategier, der tager hensyn til turismens miljømæssige, økonomiske og sociale virkninger og inddrager lokalsamfundene. Disse strategier kan bidrage til at skabe nye muligheder og bidrage til lokalsamfundenes trivsel. EU's turismedashboard¹², som overvåger de europæiske turistaktiviteters grønne og digitale omstilling og socioøkonomiske modstandsdygtighed, viser, hvordan disse kan variere meget fra region til region.

Lige adgang til **tjenester og infrastruktur af høj kvalitet** såsom førskoleundervisning og børnepasning, uddannelse, sundheds- og langtidspleje, økonomisk overkommelige boliger og kulturelle tjenester, transport, energiforsyning og adgang til internettet **spiller en afgørende rolle i den globale konkurrence om at udvikle, tiltrække og fastholde talenter**.

Covid-19-pandemien har haft en indvirkning på, hvor nogle mennesker vælger at bo. Den har også ændret størrelsen og placeringen af kontorer og arbejdssteder. Dette kan øge tiltrækningskraften i regioner, hvor ejendomsomkostningerne er lavere og giver bedre livskvalitet, hvilket øger mulighederne for disse regioner, som ikke desto mindre vil være

¹¹ <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/49498/attachments/1/translations/en/renditions/native>.

¹² <https://tourism-dashboard.ec.europa.eu/?lng=da&ctx=tourism>.

nødt til at tilbyde den rette infrastruktur og adgang til tjenester, **hvilket er en nøgelfaktor for folks motivation til at blive eller flytte til en anden region.**

I en stram budgetmæssig kontekst er regioner, der står over for en talentudviklingsfælde, navnlig dem, der er mindre udviklede, nødt til at træffe svære beslutninger. Deres skatteindtægter falder i forhold til faldet i deres befolkning og økonomiske aktivitet, mens de forventes at opleve stigende udgifter til tjenesteydelser, der skal støtte en aldrende befolkning.

Forbedringen af den digitale konnektivitet i regioner, der er fanget i en talentudviklingsfælde, er afgørende for at høste det fulde udbytte af den digitale omstilling. Hidtil har husholdningerne i disse regioner haft mindre sandsynlighed for at have en bredbåndsforbindelse derhjemme, og andelen af befolkningen med højhastighedsbredbånd er meget lavere end i andre regioner.

En bedre bredbåndsforbindelse i disse regioner skaber flere økonomiske muligheder for virksomheder og for telearbejde. Det skaber også flere muligheder for fjernundervisning, hvilket kan bidrage til at mindske færdighedskløften.

Flere af EU's finansieringsinstrumenter, navnlig samhørighedspolitikken, politikken for udvikling af landdistrikterne, genopretnings- og resiliensfaciliteten, kan støtte investeringer, der er nødvendige for at fremskynde udbredelsen af højhastigheds- og 5G-net, navnlig i landdistrikter og fjerntliggende områder, hvor en lavere befolkningstæthed kan skabe et hul på markedet, der berettiger til offentlig intervention.

Rumænien: "RO-NET"-projektet, der støttes af EFRU, har udvidet bredbåndsdækningen ved at opbygge infrastruktur for at give adgang til internettet for mennesker i såkaldte "hvide områder", hvor der ikke er adgang til elektroniske kommunikationsnet, og hvor der ikke er nogen udviklingsplan for private investorer. Ved at mindske den digitale kløft mellem byområder og landdistrikter, der er berørt af affolkning, bidrager disse investeringer til at forbedre indbyggernes livskvalitet og regionernes tiltrækningskraft.

Offentlige investeringer kan gennemføres ved hjælp af **passende lovgivningsmæssige foranstaltninger**, der har til formål at sikre tilstrækkelig adgang til væsentlige tjenester for alle.

I **Frankrig** reguleres åbningen af nye apoteker gennem godkendelsesprocedurer. Der kan åbnes nye apoteker i ugunstigt stillede områder (revitalisering af landdistrikter og prioriterede byområder) eller på grundlag af demografiske kriterier (befolkningstilvækst). Denne politik har til formål at sikre lige adgang til apoteker i alle områder og navnlig i områder med sociale og økonomiske vanskeligheder.

Grænseoverskridende samarbejde, der støttes af Interregprogrammerne, bidrager til at gøre grænseregioner, der står over for en talentudviklingsfælde, mere attraktive. Sammenlægning af menneskelige ressourcer, udstyr og infrastruktur og tilgængeligheden af digitale offentlige tjenester, der arbejder på tværs af grænserne¹³, kan forbedre adgangen til offentlige tjenester og skabe flere jobmuligheder på et grænseoverskridende arbejdsmarked.

¹³ Se forslaget til forordning om et interoperabelt Europa (COM(2022) 720 final) og den ledsagende meddelelse (COM(2022) 710 final).

Ud over at overvinde retlige og administrative hindringer, der skyldes forekomsten af grænser, kan tekniske hindringer imødegås ved at sikre interoperabilitet mellem digitale offentlige tjenester¹⁴. Dette vil forbedre interaktionen mellem interessenter fra naboregioner og dermed øge jobmulighederne på den anden side af grænsen og gøre det muligt for grænseoverskridende regioner at fastholde flere talenter.

Tyskland/Polen: Interreg V-A Polen-Tyskland/Sachsen-samarbejdsprogrammet har udviklet et grænseoverskridende uddannelsesprogram, der er skræddersyet til det fælles arbejdsmarkeds behov, ved at styrke samarbejdet mellem videregående uddannelsesinstitutioner og forbedre adgangen til erhvervsuddannelsesinstitutioner, navnlig på de områder, der er mest efterspurgt blandt lokale og regionale virksomheder.

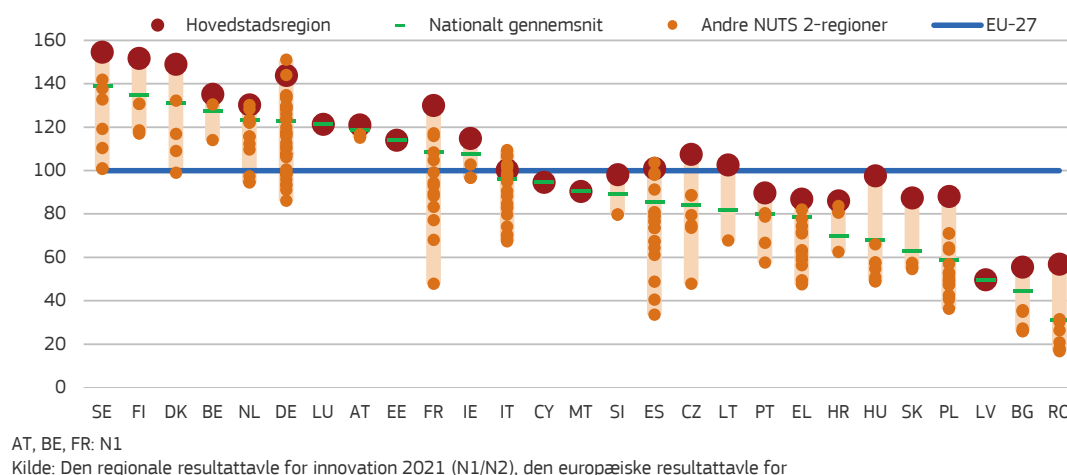
3.1.2. Stimulering af dynamiske innovationsøkosystemer gennem strategier for intelligent specialisering og teknologisk og social innovation

Strukturen i den regionale økonomi er en af årsagerne til den lavere andel af højt kvalificerede job i regioner, der står over for en talentudviklingsfælde. **Skabelse af nye økonomiske perspektiver og tilsvarende højt kvalificerede jobmuligheder er en forudsætning for, at personer med en videregående uddannelse kan blive i disse områder.**

Desuden er der behov for øget produktivitet for at afbøde virkningerne af en faldende befolkning i den erhvervsaktive alder, og innovation er afgørende i denne henseende. Innovationsresultaterne i regioner, der står over for eller risikerer at stå over for en talentudviklingsfælde, er meget lavere end EU-gennemsnittet¹⁵.

Der er betydelige kløfter og forskelle i innovationskapaciteten mellem hovedstadsregionerne og andre regioner.

EU-regioners innovationsresultater, 2021

Ved at afhjælpe svagheder i udbredelsen og indførelsen af nye idéer og teknologier og tilskynde til bredt funderet innovation samt anerkendelse og tilskyndelse til

¹⁴ Se forslaget til forordning om et interoperabelt Europa (COM(2022) 720 final) og den ledsagende meddelelse (COM(2022) 710 final).

¹⁵ Den regionale resultattavle for innovation 2021.

topkvalitet vil disse regioner blive mere produktive, tilbyde bedre jobmuligheder og høste fordelene ved en stadig mere videnintensiv økonomi.

Disse regioner bør derfor gennemføre stedbaserede innovationsstrategier og optimere virkningen af de ressourcer, der er til rådighed under samhørighedspolitikken og genopretnings- og resiliensfaciliteten i deres medlemsstater. Innovation bør forstås bredt og også omfatte produktionsprocesser og markedsføring, herunder digital markedsføring og digitalisering af tjenester. Det kan sætte skub i forretnings- og jobmulighederne i nye og voksende sektorer, men også i traditionelle sektorer som landbrug og turisme. Disse strategier bidrager direkte til opgraderingen af de regionale økonomiske systemer, stimulerer iværksætterånden og skabelsen af højt kvalificerede og attraktive job, tackler misforholdet mellem udbudte og efterspurgte kvalifikationer og fremmer i sidste ende talentgevinster for sådanne regioner gennem nye knudepunkter for konkurrenceevne og tiltrækningskraft.

En række værktøjer på EU-plan kan aktiveres for at sætte skub i innovationen i regioner, der står over for en talentudviklingsfælde.

Strategier for intelligent specialisering (S3)¹⁶, der styres under samhørighedspolitikken, prioriterer investeringer baseret på lokale aktiver, tilskynder til overgangen til en viden- og innovationsbaseret økonomi og styrker samarbejdet mellem de forskellige interessenter i innovationsøkosystemerne (forvaltninger, universiteter, virksomheder, erhvervsuddannelsesinstitutioner) på alle forvaltningsniveauer.

Det Europæiske Institut for Innovation og Teknologi (EIT) gennemfører en stedbaseret innovationstilgang gennem sine *videns- og innovationsfællesskaber (VIF'er)*, der integrerer S3 ved at inddrage lokale aktører, der repræsenterer uddannelses-, erhvervs- og forskningssektoren¹⁷. *EIT's regionale innovationsordning (EIT RIS)* støtter navnlig innovationsresultaterne i regioner med moderate eller beskedne innovationsresultater. Indtil videre er mere end 90 regionale EIT-knudepunkter i 18 EIT-RIS-lande primært placeret i regioner i en talentudviklingsfælde og letter lokale partners engagement med hensyn til at støtte lokale innovatorer og øge bevidstheden hos lokale, regionale og nationale myndigheder samt om talentudvikling.

En nylig undersøgelse om mobilitetsstrømme for forskere i forbindelse med Marie Skłodowska-Curie-aktiviteterne (MSCA) viser, at fremragende forskeres mobilitet primært skyldes faktorer, der direkte bidrager til deres evne til at udføre kvalitetsforskning og udvikle deres færdigheder, nemlig muligheden for at arbejde med førende forskere, kvaliteten af forskningsinfrastrukturen og den tilbudte uddannelse.

Den nye *europæiske innovationsdagsorden*¹⁸ fastlægger *initiativet vedrørende deep tech-talenter*, som er et specifikt **flagskib**, der skal afhjælpe talentkløften i deep tech-sektoren og integrere alle regioner i Europa. Det vil blive koordineret af EIT, er rettet mod deep tech-talenter over en treårig periode i alle medlemsstater og lancerer en innovationspraktikordning i 2023, således at over 600 forskere og færdiguddannede, herunder fra regioner, der står over for en talentudviklingsfælde, kan få erfaring med innovation i EIC's og EIT's partnervirksomheder. Specialister på områder som

¹⁶ Intelligent specialisering er en stedbaseret tilgang, hvor strategiske interventionsområder udpeges baseret på en analyse af økonomiens styrker og potentiale.

¹⁷ Som defineret i den europæiske resultattavle for innovation.

¹⁸ COM(2022) 332 final.

datavidenskab, kunstig intelligens, cybersikkerhed og kvanteteknologi vil blive uddannet gennem programmet for et digitalt Europa. Dette initiativ vil samle mindre og mere innovative regioner for at lette samarbejdet om at opbygge nye EU-værdikæder ved at udnytte hver regions særlige aktiver. Oprettelsen af indbyrdes forbundne regionale deep tech-innovationsknudepunkter i EU vil gøre det muligt at fastholde og pleje talenter. Initiativet anerkender betydningen af erhvervsuddannelsernes rolle for innovation og regionaludvikling, navnlig gennem erhvervsekspertisecentre¹⁹, der støttes af Erasmus+ som supplement til genopretnings- og resiliensfaciliteten eller fondene under samhørighedspolitikken.

Vestgrækenland: "ReBrain"-initiativet, der støttes af samhørighedspolitikken, har til formål at fremme den digitale omstilling af det økonomiske system med fokus på omskoling og opkvalificering af regionens videnskabelige potentiale og fremme af innovationsbaseret vækst. En regional mekanisme til diagnosticering af arbejdsmarkedets behov har til formål at forbedre beskæftigelsespolitikkerne og mindske misforholdet mellem udbudte og efterspurgte færdigheder.

Erasmus+-alliancer for innovation vil støtte udviklingen af iværksætterfærdigheder med særligt fokus på deep tech-færdigheder for at hjælpe studerende iværksættere fra regioner, der står over for en talentudviklingsfælde, til at omsætte deres idéer til virksomheder som bebudet i den europæiske strategi for universiteter.

I Horisont Europa giver EFR-stipendierne under MSCA fremragende forskere, som ikke kunne finansieres under MSCA, mulighed for at gennemføre et stipendium i et land, der er omfattet af udvidelsen²⁰, for at fremme en mere afbalanceret hjernemobilitet til disse lande. De udvidede stipendier, deres forgænger under Horisont 2020, havde en betydelig positiv indvirkning på talentmobiliteten til disse lande og hjalp dem med at tiltrække erfarne forskere og fastholde talenter.

Desuden bør den politiske støttefacilitet under Horisont Europa, som er et efterspørgselsdrevet værktøj, som medlemsstaterne har til rådighed, bidrage til at gennemføre nogle af de allerede udpegede anbefalinger med henblik på at forbedre den måde, hvorpå FoI-systemet fungerer i flere medlemsstater. Den er særlig relevant i regioner, der står over for en talentudviklingsfælde, navnlig i Rumænien, Grækenland og Kroatien.

Tyskland: I **Sachsen** er Simul+ Innovation Hub en platform for innovativ regionaludvikling, som samler borgere og aktører fra forskning, erhvervsliv samt regionale og lokale forvaltninger. Den samler viden, færdigheder og ressourcer med henblik på at tackle demografiske ændringer, færdighedskløften og de territoriale forskelle. Platformen hviler på tre søjler: videnoverførsel, konkurrence om innovative idéer og støtte til pilotprojekter. Under Simul+ mødes folk fra hele Sachsen og udvikler og udveksler idéer for at gøre deres region attraktiv for talenter og værd at leve i.

SMV'er og virksomheder i disse regioner kan drage fordel af de digitale innovationsknudepunkters støtte til innovation og digitalisering.

¹⁹ Erhvervsekspertisecentre er tværnationale samarbejdsnetværk, der har til formål at fremme innovation og ekspertise inden for erhvervsuddannelse.

²⁰ Bulgarien, Cypern, Estland, Grækenland, Kroatien, Letland, Litauen, Malta, Polen, Portugal, Rumænien, Slovakiet, Slovenien, Tjekkiet og Ungarn.

3.1.3. Revitalisering af landdistrikterne

Landdistrikterne er særligt udsatte for den dobbelte virkning af demografisk tilbagegang og utilstrækkelig talentudvikling.

Der er iværksat et omfattende sæt foranstaltninger som opfølgning på den langsigtede vision for EU's landdistrikter. I en **EU-handlingsplan for landdistrikterne** blev der udpeget konkrete indsatsområder i forbindelse med menneskelig kapital, som forventes at gøre disse områder og tilsvarende samfund stærkere, mere forbundne, modstandsdygtige og velstående inden 2040. Gennemførelsen heraf vil bidrage til at gøre landdistrikterne mere attraktive for talenter, skabe nye muligheder for at tiltrække innovative virksomheder, give adgang til job af høj kvalitet, fremme nye og forbedrede færdigheder, bedre infrastruktur og tjenester og udnytte de fordele, der følger af diversificeringen af deres økonomiske aktiviteter.

- **Platformen til revitalisering af landdistrikterne** giver myndighederne i landdistrikterne i områder, der er berørt af befolkningstab, aldring og mangel på økonomiske muligheder, oplysninger og bedste praksis om værktøjer og strategier til håndtering af tabet af talenter.
- Der vil blive iværksat **særlige indkaldelser** af forslag til projekter i landdistrikterne under **Horisont Europa** (forskning og innovation i landdistrikterne), og der vil blive ydet støtte til uddannelse og udveksling af viden for at fremskynde udbredelsen og vedtagelsen af innovationer, såsom "ekspertisecentret og uddannelsescentret for innovation i landdistrikterne", der er oprettet gennem Ruralities-projektet. Der blev også lanceret et europæisk forum for iværksætterlandsbyer under flagskibsinitiativet for at bidrage til en bedre forståelse af behovene hos nystartede virksomheder i landdistrikterne.
- **Den digitale fremtid i landdistrikterne** med en fremtrædende dimension af menneskelig kapital er rettet mod færdigheder, der er nødvendige for den digitale omstilling af landdistrikterne, herunder digitale færdigheder og iværksætteri.
- **Iværksætteri og social økonomi i landdistrikterne** støtter innovative miljøer i landdistrikterne ved at tilskynde til og styrke iværksætterne.

Ud over visionen for landdistrikterne vil samarbejdet om flerniveaustyring under projektet i den territoriale dagsorden 2030 støtte små byers og landsbyers centrale rolle i udviklingen af integreret territorial udvikling og styrke samarbejdet mellem områderne. Det vil sigte mod at bevare og udvikle små steder som attraktive steder at bo og arbejde for unge.

Desuden vil integrerede udviklingspolitikker, der fremmes af samhørighedspolitikken på lokalt plan, bidrage til udviklingen af landdistrikterne og stimulere forbindelserne mellem by og land. De kan tiltrække nye økonomiske aktiviteter, slå bro over den digitale kløft, give flere uddannelsesmuligheder, forbedre adgangen til infrastrukturer, tjenester og kulturelle faciliteter og øge livskvaliteten og dermed tiltrække og fastholde talenter i landdistrikterne.

3.1.4. Forbedring af kvaliteten af offentlig forvaltning og offentlig styring

Kvaliteten og effektiviteten af offentlig forvaltning og offentlig styring er en af de vigtigste faktorer, der er drivkraften bag regionernes tiltrækningskraft for investeringer.

Dårlig styring, navnlig korruption og manglende overholdelse af retsstatsprincippet, undergraver vækstpotentialt, men også investorerne og de økonomiske aktørers tillid og er velkendt som en af de faktorer, der påvirker beslutningen om at forlade regionen. Derimod er der større sandsynlighed for, at regioner, der investerer i kvaliteten af forvaltningen, gennemfører strategier til fremme af udviklingen på en effektiv og virkningsfuld måde.

Derfor bør regioner, der står over for en talentudviklingsfælde, yderligere forbedre kvaliteten af deres forvaltning og den offentlige ledelse²¹, bl.a. ved hjælp af de muligheder, som instrumentet for teknisk støtte giver.

I **Bulgarien** har **Severoiztochen-regionen** udviklet og gennemført en regional udviklingsplan med konkrete sociale og økonomiske forbedringer. Denne region har navnlig oversteget EU-gennemsnittet for etablering af virksomheder. Den har også løbende forbedret kvaliteten af sin styring. Som følge heraf er beskæftigelsesfrekvensen steget med 10,6 % i løbet af det seneste årti sammenlignet med en stigning på 4,4 % på EU-plan.

3.2. Forbedring af effektiviteten af uddannelse og arbejdsmarked

Regioner, der er fanget i en talentudviklingsfælde, klarer sig dårligt med hensyn til at udvikle og tiltrække de talenter, de har brug for til deres bæredygtige udvikling, navnlig med hensyn til uddannelsessystemer, færdigheder, integration på arbejdsmarkedet og arbejdsvilkår. Dette kræver, at flere mennesker integreres på arbejdsmarkedet, samtidig med at der skabes nye økonomiske muligheder, og produktiviteten øges.

Gennemførelsen af den europæiske søjle for sociale rettigheder og dens handlingsplan er ikke kun afgørende for at nå de overordnede EU 2030-mål for beskæftigelse, færdigheder og fattigdom, men også for social og økonomisk konvergens mellem og inden for regioner. Gennemførelsen af EU's ligestillingsstrategier²² er fortsat afgørende for at opnå social og økonomisk modstandsdygtighed. Aktiv inddragelse af de regionale og lokale myndigheder i gennemførelsen af søjlens tyve principper i overensstemmelse med deres særlige karakteristika vil være afgørende for dens succes.

Det europæiske semester er det vigtigste redskab til at overvåge gennemførelsen af søjlen på nationalt og regionalt plan. I forbindelse med det seneste europæiske semester fremsatte Kommissionen landespecifikke henstillinger inden for uddannelse, færdigheder og erhvervsuddannelse, lige muligheder og arbejdsmarkedsdeltagelse til næsten alle medlemsstater. Semestret styrede dermed programmeringen af samhørighedspolitikens finansiering (EFRU, ESF+, Samhørighedsfonden og Fonden for Retfærdig Omstilling) for programmeringsperioden 2021-2027 med henblik på at mindske de regionale forskelle.

ESF+ vil navnlig støtte mennesker i alle faser af livet og gribe ind i alle færdighedsaspekter, lige fra foregribelse af fremtidige behov, navnlig som følge af den grønne og den digitale omstilling, til fjernelse af misforholdet mellem udbudte og

²¹ Se kapitel 7 i den 8. samhørighedsrapport — COM(2022) 34 final.

²² Strategien for ligestilling mellem kønnene 2020-2025, EU-handlingsplanen mod racisme 2020-2025, EU's strategiske ramme for romaernes ligestilling, integration og deltagelse 2020-2030, strategien for ligestilling af LGBTIQ-personer, strategien for rettigheder for personer med handicap 2021-2030 og EU-strategien for bekæmpelse af antisemitisme.

efterspurgte færdigheder. Fonden vil også støtte håndteringen af disse omstillinger ved at modernisere arbejdsformidlingerne og bidrage til at forbedre uddannelsessystemernes modstandsdygtighed.

3.2.1. *Forbedring af uddannelsessystemernes effektivitet*

Fremme af uddannelse og voksnes deltagelse i livslang læring resulterer i en forbedring af produktiviteten og bidrager dermed til disse regioners konkurrenceevne, navnlig i forbindelse med den grønne og den digitale omstilling.

Deltagelse i voksenuddannelse er en stærk drivkraft for talentudbuddet (hvor EU sigter mod, at 60 % af alle voksne deltager i uddannelse hvert år senest i 2030), navnlig i forbindelse med et teknologisk miljø i hastig forandring, digitalisering og grøn omstilling, hvor arbejdstagernes færdigheder skal holdes ajour.

Erhvervsuddannelser kan også yde et afgørende bidrag hertil, og i Rådets henstilling fra 2020 om erhvervsrettet uddannelse²³ fastlægges de centrale principper, der skal sikre, at erhvervsuddannelserne hurtigt tilpasser sig arbejdsmarkedets behov og giver både unge og voksne læringsmuligheder af høj kvalitet. Den sætter stærkt fokus på øget fleksibilitet i erhvervsuddannelserne, styrkede muligheder for arbejdsbaseret læring, lærlingeuddannelser og bedre kvalitetssikring. Rådet har også udpeget målet om at "gøre livslang læring og mobilitet til en realitet for alle" som en strategisk prioritet²⁴. For at slå bro over læringskløften gennemfører medlemsstaterne et betydeligt antal reformer og investeringer i færdigheder og voksenuddannelse gennem genopretnings- og resiliensfaciliteten og ESF+.

De prioriteter, der er fremhævet ovenfor, skal gennemføres særligt effektivt i regioner, der står over for en talentudviklingsfælde.

3.2.2. *Bedre integration på arbejdsmarkedet*

Mens de regionale beskæftigelsesfrekvenser på EU-plan har nærmet sig hinanden i et årti, har regioner med en talentudviklingsfælde lavere beskæftigelsesfrekvenser og højere arbejdsløshedsprocenter end resten af EU og har ikke været i stand til at mindske disse forskelle i løbet af det seneste årti, undtagen i nogle få regioner. Øget beskæftigelse af underrepræsenterede grupper, navnlig kvinder, unge og ældre samt personer med handicap, vil bidrage til at mindske denne forskel. I regioner, hvor romaerne udgør en betydelig del af den unge befolkning, er det også vigtigt at fremme deres beskæftigelse.

Et vigtigt uudnyttet potentiale til at øge beskæftigelsesfrekvensen i disse regioner er at øge **kvinders beskæftigelse** (med en beskæftigelsesfrekvens på 59 % i de berørte regioner, hvilket er under EU-gennemsnittet på 66 %), eftersom kvinder i den erhvervsaktive alder er mere tilbøjelige til at flytte ud af disse regioner end mænd. EU har forpligtet sig til som minimum at halvere den kønsbestemte forskel i beskæftigelsesfrekvensen inden 2030 under **handlingsplanen for den europæiske søjle for sociale rettigheder**. Med henblik herpå er tildeling af betalt familie- og plejeorlov, tilvejebringelse af førskoleundervisning og børnepasning af høj kvalitet og mindskelse af

²³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/?uri=CELEX%3A32020H1202%2801%29>.

²⁴ Rådets resolution om en strategiramme for det europæiske uddannelsessamarbejde på og uden for det europæiske uddannelsesområde (2021-2030) (EUT C 66 af 26.2.2021, s. 1) — [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/?uri=CELEX:32021G0226\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/?uri=CELEX:32021G0226(01)).

den kønsbestemte lønforskel vigtige måder, hvorpå disse regioner kan øge kvinders deltagelse på arbejdsmarkedet.

Flere initiativer fremmer kvinders beskæftigelse, navnlig på teknologiområder, hvor deres underrepræsentation er mere udtalt:

- En kvindelig iværksætter- og lederskabsordning vil fortsat støtte nystartede teknologivirksomheder, der ledes af kvinder, gennem en udvidet indkaldelse fra "**WomenTech EU**". Andre relaterede EU-initiativer såsom "Women4Cyber" og potentielt nationale accelerationsprogrammer vil bidrage til at fremskynde væksten i kvindeledede virksomheder i regioner, der står over for en talentudviklingsfælde.
- Det **Erasmus+-finansierede E-STEAM-projekt** støttede videregående uddannelse og arbejdsmarkedsdeltagelse, navnlig inden for naturvidenskab, teknologi, ingeniørvirksomhed og matematik (STEM), og kan bidrage til at skabe synergier i sådanne regioner mellem skoler og arbejdsmarkedet med henblik på at fremme pigers kreative og meningsfulde engagement i STEM-uddannelse (gennem et mentorprogram).
- Desuden fremmer initiativet **Girls Go Circular**, der gennemføres af EIT og VIF'erne under handlingsplanen for digital uddannelse 2021-2027, pigers digitale færdigheder og iværksætterfærdigheder med henblik på at styrke dem og give dem en positiv holdning til at vælge en karriere på dette område.

Det er også vigtigt at tilskynde til beskæftigelse af ældre²⁵, hvis beskæftigelsesfrekvens er på 54 % i de berørte regioner, hvilket er under EU-gennemsnittet på 59 %, for at afhjælpe manglen på færdigheder og job. Navnlig i regioner, der står over for en talentudviklingsfælde, er det afgørende at skabe motiverende jobmuligheder for ældre, herunder gennem fleksibelt deltidsarbejde, muligheder for livslang læring og mentorpartnerskaber. Ældre er en kilde til viden og færdigheder for unge. Desuden er de ældres bidrag til den frivillige sektor også et vigtigt aspekt i denne henseende.

Desuden er det også afgørende at skabe beskæftigelses- og læringsmuligheder af høj kvalitet for unge for at fastholde talenter i regioner, der befinder sig eller er i fare for at falde i en talentudviklingsfælde. På EU-plan udgør den styrkede ungdomsgaranti den politiske ramme og støttes af initiativer såsom den europæiske alliance for lærlingeuddannelser (EAfA)²⁶ og ALMA-initiativet²⁷. ESF+ og genopretnings- og resiliensfaciliteten bidrager til disse mål med investeringer i ungdomsbeskæftigelse og integration af unge jobsøgende tæt på 22 mia. EUR for perioden 2021-2027.

3.2.3. *Investering i omskoling og opkvalificering for at afhjælpe misforhold mellem udbudte og efterspurgte færdigheder og mangel på arbejdskraft*

EU's arbejdsmarked som helhed har oplevet stigende mangel på arbejdskraft i flere år, og denne kan stige i forbindelse med fremskyndelse af omstillingen til klimaneutralitet,

²⁵ Personer mellem 55 og 64 år.

²⁶ Den europæiske alliance for lærlingeuddannelser — Beskæftigelse, Sociale Anliggender, Arbejdsmarkedsforhold og Inklusion — Europa-Kommissionen (europa.eu).

²⁷ ALMA (Aim, Learn, Master, Achieve) — Beskæftigelse, Sociale Anliggender, Arbejdsmarkedsforhold og Inklusion — Europa-Kommissionen (europa.eu).

medmindre færdighederne på passende vis tilpasses arbejdsmarkedets skiftende behov. Mangler er imidlertid ikke jævnt fordelt på tværs af EU, og nogle sektorer og regioner står over for særligt alvorlige udfordringer i denne henseende.

Regioner, der lider under alvorlig mangel på arbejdskraft og kvalifikationer, kan stå over for konkurrencemæssige udfordringer og blive uattraktive investeringssteder. Der er derfor et særligt behov for at fremme omskoling og opkvalificering i disse regioner.

Investeringer i uddannelse, efteruddannelse og livslang læring er dog kun effektive, hvis de fokuserer på de færdigheder, der svarer til det lokale arbejdsmarkeds nuværende og fremtidige behov. Dette understreger betydningen af god viden om færdigheder og et tæt samarbejde mellem regionale og lokale myndigheder, arbejdsmarkedsorganisationer, offentlige og private arbejdsformidlinger, lokale virksomheder og uddannelsesudbydere for at sikre, at den fælles indsats for uddannelse og livslang læring fokuserer på de rette færdigheder, der er behov for i en bestemt region.

Regionale og lokale myndigheder og andre administrative organer i områder, der står over for en talentudviklingsfælde, kan spille en vigtig rolle med hensyn til at tilbyde karrierevejledningstjenester, uddannelsesmuligheder og opsøgende arbejde. I Rådets henstilling om opkvalificeringsforløb opfordres de nationale og regionale myndigheder til at sikre, at voksne med ringe færdigheder og kvalifikationer har adgang til "opkvalificeringsforløb" for at udvikle deres færdigheder og potentielle fremskridt hen imod et kvalifikationsniveau. Sådanne forløb bør tilbyde støtte gennem vurdering af færdigheder, skræddersyede læringsudbud og tilstrækkelig validering og anerkendelse af færdigheder ledsaget af opsøgende arbejde, vejledning og uddannelse af personale.

Inden for rammerne af den europæiske pagt for færdigheder støtter Kommissionen i øjeblikket 14 storstilede partnerskaber²⁸ i forskellige europæiske industrielle økosystemer, der hjælper dem med at udstyre arbejdsstyrken med de færdigheder, der er nødvendige for at kunne navigere i omstillingsforløbet hen imod en klimaneutral og digital økonomi. Over 1 000 medlemmer har i mellemtiden indgået aftaler, herunder store multinationale virksomheder, SMV'er, lokale uddannelsesudbydere og handelskamre. Sammen har de givet tilsagn om at hjælpe med at opkvalificere seks millioner mennesker. Omkring 50 regionale eller lokale myndigheder, der arbejder sammen inden for rammerne af pagten, er allerede ved at udarbejde løsninger for opkvalificering og omskoling i samarbejde med industrien, arbejdsmarkedets parter og uddannelsesudbydere, og Kommissionen opfordrer alle regioner og navnlig dem i udviklingsfælden til at tilslutte sig pagten og indgå regionale færdighedspartnerskaber med hjælp fra en særlig støttetjeneste²⁹.

²⁸ Alliancen for færdigheder i bilindustrien — færdighedspartnerskabet for mikroelektronik — partnerskabet for færdigheder på rumfarts- og forsvarsområdet — pagten for færdigheder inden for vedvarende offshoreenergi — opkvalificering af arbejdstagere inden for skibsbygning og maritim teknologi i Europa — tekstil-, beklædnings-, læder- og fodtøjsindustrien — partnerskabet for færdigheder i turismeøkosystemet — pagten for færdigheder inden for byggeri — partnerskabet for færdigheder i landbrugsfødevarerøkosystemet — partnerskabet for færdigheder i de kulturelle og kreative industrier — partnerskabet for færdigheder i nærhedsøkonomien og socialøkonomien — partnerskabet for færdigheder i det digitale økosystem — partnerskabet for færdigheder i detailøkosystemet — partnerskabet for færdigheder i sundhedsøkosystemet.

²⁹ En pagt for færdigheder — Beskæftigelse, Sociale Anliggender, Arbejdsmarkedsforhold og Inklusion — Europa-Kommissionen (europa.eu).

Kommissionens forslag om at gøre 2023 til det europæiske år for færdigheder vil fremme konkrete tiltag for at styrke europæiske virksomheders konkurrenceevne og realisere det fulde potentiale i den digitale og grønne omstilling på en socialt retfærdig og rimelig måde. Året vil fremme politikker for færdigheder og investeringer for at afhjælpe manglen på arbejdskraft med henblik på en bedre kvalificeret og fleksibel arbejdsstyrke i EU³⁰. Dette er en god mulighed for regioner, der står over for en talentudviklingsfælde, til at udpege de hindringer, der forhindrer deres virksomheder og arbejdsstyrke i at skifte til mere produktive og fremtidsorienterede sektorer. Det vil være et vigtigt skridt, især i tilbagestående regioner, hvor et lavt BNP pr. indbygger skyldes en høj andel af beskæftigelsen i sektorer med lav produktivitet.

EU står især over for en betydelig mangel på digitale færdigheder, som — hvis det ikke afhjælpes — vil fortsætte med at vokse. Allerede nu kræver 90 % af alle job et vist niveau af digitale færdigheder, mens millioner af virksomheder kæmper for at finde digitalt kvalificerede arbejdstagere, navnlig IKT-specialister. Med henblik på at imødegå disse udfordringer fastsætter *politikprogrammet for det digitale årti* to vigtige mål. Den første er at øge antallet af voksne med grundlæggende digitale færdigheder fra de nuværende 54 % til 80 % inden 2030. Den anden er at øge antallet af beskæftigede IKT-specialister til 20 millioner inden 2030 og samtidig fremme kvinders adgang til dette område og øge antallet af IKT-dimittender. Medlemsstaterne udnyttede genopretnings- og resiliensfaciliteten til at reformere voksenuddannelsessystemet og anvender betydelige ressourcer til at forbedre kvaliteten af og adgangen til opkvalificering/omskoling.

Cypern: For at imødegå det store misforhold mellem udbudte og efterspurgte færdigheder har Cypern udviklet en national plan for opkvalificering og omskoling af mindst 25 600 personer i arbejdsmarkedsrelevante programmer for digitale færdigheder, færdigheder i forbindelse med den blå og den grønne økonomi og iværksætterfærdigheder for arbejdsløse og erhvervsinaktive.

Videregående uddannelsesinstitutioner spiller en central rolle med hensyn til at forebygge misforhold mellem udbudte og efterspurgte færdigheder og flaskehalse. Rådets henstilling om en europæisk tilgang til mikroeksamensbeviser for livslang læring og beskæftigelsesegnethed blev vedtaget i juni 2022. Den hurtige opfølgning vil mobilisere videregående uddannelsesinstitutioner og erhvervsuddannelsesorganisationer til støtte for livslang læring og bidrage til faglig omskoling og opkvalificering for at opfylde nye og kommende behov i samfundet og på arbejdsmarkedet.

Alliancerne mellem Europauniversiteterne og erhvervsekspertisecentre, der er udvalgt under Erasmus+, vil også fungere som knudepunkter for uddannelse og omskoling af voksne, herunder aktive fagfolk, med fremadskuende kompetencer på højt niveau, hvilket vil hjælpe virksomheder med mangel på kvalificeret arbejdskraft.

Spanien: For at udvikle de økonomiske muligheder i landbrugsfødevarerindustrien i **regionen Andalusien**, som er et af de lovende områder for udvikling af det regionale S3, oprettede og lancerede universitetet i Córdoba en mastergrad i digital omstilling af landbrugs- og skovbrugssektoren. Dette er en reaktion på de konstaterede flaskehalse med hensyn til at tilskynde til innovation og digitalisering i

³⁰ Året vil også sætte konkret skub i målene i handlingsplanen for den europæiske søjle for sociale rettigheder om en beskæftigelsesfrekvens på 78 % og 60 % af voksne, der deltager i opkvalificering og omskoling hvert år senest i 2030.

landbrugsfødevareværdikæden, da der opstod dokumentation for manglen på tilstrækkelige professionelle agroteknologiske profiler. Denne masteruddannelse omfattede et stort antal fagfolk, som nu er i stand til at lette, støtte og fremme den digitale omstilling i landdistrikterne og tilskynde til anvendelse af teknologier såsom sensorer, tingenes internet, big data, cloud computing, fødevareindustrien 4.0, kunstig intelligens eller præcisionslandbrug. Efter vellykket gennemførelse af denne masteruddannelse blev modellen kopieret af universitetet i Sevilla.

3.2.4. Sikring af rimelige arbejdsvilkår, så talenter kan blomstre

Tiltrækningskraften i regioner i eller i risiko for at falde i en talentudviklingsfælde vil i sidste ende afhænge af deres evne til at anerkende og belønne talenter.

Tilstrækkelige mindstelønninger er afgørende for at sikre, at konkurrencen er baseret på høje sociale standarder i det indre marked, stimulerer produktivitetsforbedringer og fremmer økonomisk og social konvergens i disse regioner. Det nye direktiv om passende mindstelønninger er særlig relevant i denne forbindelse, fordi det fastlægger en ramme, der skal sikre, at de lovbestemte mindstelønninger er tilstrækkelige, og som fremmer kollektive overenskomstforhandlinger om lønfastsættelse og forbedrer arbejdstagernes adgang til beskyttelse af mindstelønninger.

En styrkelse af inddragelsen af arbejdsmarkedets parter i de regioner, der står over for en talentudviklingsfælde, er særlig værdifuld med hensyn til at skabe bedre arbejdsvilkår og passende lønninger og tackle manglen på færdigheder og arbejdskraft.

Denne konvergens understøttes af samhørighedspolitikken og passende reformer, der bidrager til at lukke løngabet og gøre regioner, der står over for en talentudviklingsfælde, mere attraktive.

3.3. Fremme talentmobilitet og tilskynde arbejdstagerne til at vende tilbage til deres oprindelsesregioner

De voksende behov på arbejdsmarkedet kan ikke opfyldes på lang sigt alene ved at mobilisere den indenlandske arbejdsstyrke. Regioner, der befinder sig i eller er i fare for at falde i en talentudviklingsfælde, bør udnytte mobiliteten inden for EU og tiltrække unge fra andre regioner og medlemsstater i EU. Selv om der ofte fokuseres på udvandringen af unge, er der få regioner, der fokuserer på at sikre attraktive muligheder for nyankomne arbejdstagere, der vender tilbage.

Blandt strategierne for at tiltrække talenter fra andre medlemsstater søger nogle regioner at udnytte diasporaen og tilskynde til, at den faglærte arbejdsstyrke, der er udvandret, vender tilbage til deres hjemsted, så de kan støtte deres oprindelsesregioner. For eksempel har medlemsstater som Bulgarien, Portugal og Grækenland iværksat specifikke programmer for at styrke forbindelserne med forskere fra deres internationale videnskabelige diaspora, både for at øge deres samlede tiltrækningskraft og tiltrække deres egne statsborgere.

Rumænien: Diaspora Start-up-programmet, der medfinansieres af ESF, yder tilskud til små byvirksomheder, der er registreret af rumænske statsborgere, som vender tilbage til deres oprindelsesland.

Langsigtede strategier for at gentiltrække talenter bør dog primært bygge på strukturelle drivkræfter for tiltrækningskraft med fokus på iværksætterier og færdigheder samt de

eksamensbeviser, der er mest efterspurgt på arbejdsmarkedet. Regionerne bør derfor udvikle en omfattende, langsigtet strategi til fremme af økonomisk diversificering og innovation, der inddrager lokale og regionale myndigheder, den private sektor, job- og uddannelsescentre, forsknings- og videregående uddannelsesinstitutioner samt erhvervsuddannelsesinstitutioner.

3.4. Støtte til lovlig migration og integration i EU

Kommissionen fremmer en ambitiøs og bæredygtig politik for lovlig migration til EU. For at forblive konkurrencedygtig på verdensplan bidrager direktivet om studerende og forskere³¹ og det omarbejdede direktiv om det blå EU-kort³² til at gøre EU's regioner mere attraktive for højt kvalificerede arbejdstagere fra lande uden for EU og letter deres mobilitet inden for EU gennem forenklede procedurer.

Kommissionen foreslog også at intensivere samarbejdet med målrettede partnerlande, herunder gennem lanceringen af talentpartnerskaber, der blev bebudet i pagten om migration og asyl fra 2020. Disse skræddersyede partnerskaber med tredjelands fremmer lovlige migrationsveje til EU, samtidig med at partnerlandene inddrages strategisk i migrationsstyring. Talentpartnerskaberne har til formål at tilvejebringe en omfattende politisk ramme samt finansieringsstøtte til fremme af gensidigt fordelagtig international mobilitet baseret på en bedre matchning af arbejdsmarkedets behov og færdigheder mellem EU og partnerlandene, samtidig med at der fortsat tages hensyn til risikoen for hjerneflugt. Der vil også blive oprettet en EU-talentpulje for at matche faglærte arbejdstagere fra lande uden for EU med potentielle job på tværs af EU's medlemsstater.

Den indsats, der gøres med hensyn til lovlig migration til EU, skal suppleres med effektive integrationspolitikker for at opnå effektive og bæredygtige resultater. Som understreget i handlingsplanen om integration og inklusion³³ er det lokale niveau afgørende for effektive politikker for integration af migranter, herunder gennem samarbejde med lokale og regionale myndigheder og civilsamfundsorganisationer.

Alle berørte parter (medlemsstater, lokale og regionale myndigheder, arbejdsmarkedets parter, NGO'er, den private sektor og værtssamfundet) bør gøre en samlet indsats for at styrke regionernes evne til at tiltrække nye talenter og integrere tredjelandsstatsborgere på deres område.

3.5. Støtte til regionerne gennem en ny særlig EU-mekanisme: Talent Booster-mekanismen

Ud over disse eksisterende eller bebudede EU-initiativer og -politikker vil Kommissionen i løbet af 2023 oprette en ny særlig mekanisme med otte søjler for at fremme talenter i regioner, der står over for eller risikerer at stå over for en

³¹ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2016/801 af 11. maj 2016 om betingelserne for tredjelandsstatsborgeres indrejse og ophold med henblik på forskning, studier, praktik, volontørtjeneste, elevudvekslingsprogrammer eller uddannelsesprojekter, og om pair-ansættelse.

³² Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2021/1883 af 20. oktober 2021 om indrejse- og opholdsbetingelser for tredjelandsstatsborgere med henblik på højt kvalificeret beskæftigelse og om ophævelse af Rådets direktiv 2009/50/EF.

³³ COM(2020) 758 final af 24.11.2020.

talentudviklingsfælde. Under mekanismen vil der blive oprettet en særlig portal for at give regioner og interessenter omfattende adgang til alle søjler.

1. Et **nyt pilotprojekt**, der skal **hjælpe regioner, der står over for en talentudviklingsfælde**, med at udarbejde, konsolidere, udvikle og gennemføre skræddersyede og omfattende strategier til at uddanne, tiltrække og fastholde talenter. Dette vil tage form af målrettet teknisk støtte til udvalgte regioner kombineret med bredere bevidstgørelses- og kapacitetsopbyggende foranstaltninger.
2. Et **nyt initiativ** om regioner, der på en intelligent måde tilpasser sig den demografiske omstilling skal hjælpe regioner, der er truet af en talentudviklingsfælde, med at udarbejde nye tilgange til demografisk omstilling og talentudvikling gennem skræddersyede stedbaserede politikker med fokus på nødvendige investeringer og reformer.
3. **Instrumentet for teknisk støtte** (TSI) vil fortsat give medlemsstaterne mulighed for at udforme og gennemføre reformer på nationalt og regionalt plan. I henhold til TSI 2023-indkaldelsen vil Kommissionen fortsætte sine bestræbelser på at støtte de regionale myndigheder i at overvinde hindringerne for regional udvikling.
4. Der vil blive ydet **direkte finansiel bistand** inden for rammerne af de eksisterende instrumenter.

For at stimulere innovation og muligheder for job med høje kvalifikationer vil regioner, der har vanskeligt ved at fastholde og tiltrække talenter, blive taget i betragtning i forbindelse med forslagsindkaldelserne under **instrumentet for interregionale innovationsinvesteringer** (I3). Dette EU-instrument, der finansieres af EFRU, har til formål at stimulere innovationsøkosystemer, der involverer flere EU-regioner, ved at yde rådgivning og finansiel støtte til innovationsprojekter inden for fælles områder for intelligent specialisering. **Under det nye indsatsområde "kapacitetsopbygning" vil det navnlig bidrage til at afprøve nye tilgange og stimulere evnen til at tiltrække højt kvalificerede personer i de regioner, der befinder sig i en talentudviklingsfælde.**

Desuden vil der blive lagt større vægt på de regioner, der står over for en talentudviklingsfælde gennem EU's og nationale politikker og instrumenter. **Midtvejsrevisionen af samhørighedspolitikens programmer for 2021-2027**, der er planlagt til begyndelsen af 2025 og styres af de landespecifikke henstillinger, der blev vedtaget i 2024, vil give mulighed for at vurdere situationen i disse regioner og, hvor det er relevant, tilpasse programmeringen af samhørighedspolitikens fonde.

5. Som led i det **europæiske initiativ for byområder** — et omfattende værktøj, der finansieres af EFRU, og som støtter byer af alle størrelser med henblik på at opbygge kapacitet og viden, støtte innovation og udvikle overførbare og skalerbare innovative løsninger på bymæssige udfordringer af relevans for EU — vil Kommissionen desuden tage fat på de **udfordringer, som opleves i byer med faldende indbyggertal, herunder vanskeligheder med at udvikle, fastholde og tiltrække talenter**, i 2023-opfordringen til innovative tiltag for at afprøve stedbaserede løsninger, der ledes af byer.
6. **Henvisning til EU-initiativer, der kan støtte udviklingen af talenter.** Mekanismen vil give interesserede regioner oplysninger om EU's politikker inden for forskning og innovation, erhvervsuddannelse, uddannelse og unges mobilitet, klyngepolitikker og

digital innovation, der kan bidrage til at forbedre den regionale tiltrækningskraft og højne kvalifikationsniveauet.

7. **Udveksling af erfaringer og formidling af god praksis:** En række forskellige praksisser, der allerede findes i nogle regioner, kan inspirere andre. Regionerne vil kunne nedsætte tematiske og regionale arbejdsgrupper, der på en mere skræddersyet måde skal tage specifikke faglige eller territoriale udfordringer op. Udbredelsen af god praksis vil også bygge på resultaterne af eksisterende platforme såsom den territoriale platform for retfærdig omstilling eller platformen til revitalisering af landdistrikterne, der er rettet mod regioner og territorier, der står over for fælles udfordringer.
8. **Øge analytisk viden** for at støtte evidensbaserede politikker for regional udvikling og migration og lette politikudformningen. Det Fælles Forskningscenters arbejde med den regionale sociale resultattavle vil blive videreført. Kommissionen (Eurostat) vil også opfordre medlemsstaterne til at fremlægge mere omfattende statistiske data om befolkningsbevægelser inden for EU, navnlig regionale migrationsstrømme, opdelt efter alder og køn. Desuden vil der blive indsamlet data om placeringen af væsentlige tjenester i EU, såsom uddannelse og sundhedspleje, for at give interessenter værdifuld forskning og information om, hvordan de vigtigste udfordringer for social samhørighed og retfærdig omstilling kan tackles.

4. KONKLUSION

Sikring af, at regioner, der står over for eller risikerer at falde i en talentudviklingsfælde, bliver mere modstandsdygtige og attraktive, er afgørende for Unionens tilsagn om ikke at lade nogen eller noget sted i stikken. Fælden er ikke uundgåelig, og udfordringerne kan tackles effektivt, hvilket bekræftes af de vellykkede erfaringer i forskellige regioner, og som fremhævet i denne meddelelse.

En omfattende, strategisk og målrettet tilgang er afgørende for at tackle alle faktorer og mobilisere de relevante aktører og forvaltningsniveauer. Selv om tiltag på disse forskellige niveauer er afgørende, er det i stigende grad klart, at der skal udvikles kapacitet på europæisk plan til at indsamle og vurdere data og ekspertise med henblik på at vejlede om passende løsninger.

Da situationen i regioner i en talentudviklingsfælde er uensartet, er de løsninger, der skal fremmes, forskellige. Det er nødvendigt at udforme og gennemføre skræddersyede stedbaserede strategier og politikker, der muliggør en differentieret tilgang, som afhjælper deres specifikke svagheder og fremmer deres respektive komparative fordele med henblik på at øge den økonomiske dynamik og livskvaliteten.

Som det første vigtige resultat af det europæiske år for færdigheder som foreslået af Kommissionen vil Kommissionen gennem den nye Talent Booster-mekanisme yde målrettet bistand og viden til regioner, der er fanget i en talentudviklingsfælde, og støtte dem i at udvikle og gennemføre disse skræddersyede strategier med succes. Det vil give dem en enestående mulighed for at frigøre deres udviklingspotentialer ved at udnytte de talenter, de har brug for, og dermed bidrage til at overvinde deres strukturelle handicap. Da viden og færdigheder er de egentlige drivkræfter for den fremtidige økonomiske vækst og udvikling, vil disse regioner kunne forblive aktive, tiltrække investeringer og blomstre som velstående, innovative og ønskelige steder at bo og arbejde.